

PIRMA DALIS

Pavasaris

1662

1 skyrius

Ana

*Mūsų gerojo Viešpaties 1662 metų
balandžio trečia diena*

Laukinė šiaurė laikė mane savo gniaužtuose. Buvau įkalinta krintančio sniego, akinama ryškios, baltos, be jokio šešėlio šviesos. Stovėjau ant laivo denio, o priešais mane driekėsi tuštuma.

Nieko nesimatė.

Priedangos neturėjau, tad ant apsiausto ir gobtuvo palengva gulė sniegas. Sustingusi kaip alebastras šalau, tačiau nedrebėjau, mano krumpliai buvo pamėlę, o širdis ištuštėjusi. Bėgo valandos, bet greičiau išsilaipinti į krantą netroškau.

Kai mane apklojo storas sniego sluoksnis, snygis ėmė silpti. Sukinėjantis paskutinėms snaigėms papurčiau pečius, ir visas sniegas nubyрėjo. Artinosi sutemos, oras melsvėjo.

Galiausiai išvydau mūsų kelionės tikslą.

Uostas buvo visai menkutis, įlanką supo keletas palaikių būstų. Paliepta išlipti nusvirduliuavau trapu, po šitiek savaičių kelionės jūra kojos drebėjo. Geliantis vėjas ginė į niūrią šiaurinę žemę, jaučiausi taip, tarsi mane dar kartą būtų stūmusi vyriška ranka.

Čia kapitonas Gandersonas ir atsisveikino. Apgailestavau jį palikdama. Kelionėje palei klastingą Norvegijos pakrantę mudu diskutu-

vome teologinėmis temomis. Jis saugojo mane nuo pavojų, o su įgula elgėsi pagarbiai. Baiminausi, kad kapitonas Gandersonas yra paskutinis civiliztuotas žmogus, kurį matau šiame plėšriame krašte.

Išties tokia mintis dingtelėjo prisiartinus vienam šiurkščiam vyrui. Jo ruda barzda buvo susivėlusį ir apšerkšnijusį, oda pajuodusi nuo purvo. Stabtelėjęs nusispjovė, geltoni skrepliai nudryko švariui sniego paviršiumi. Pasibjaurėjęs žengiau žingsnį atgal, tačiau jis griebė mane už pečių ir papurtė.

– Kodėl tu ne su grandinėmis?

Jam iš burnos bjauriai dvokė. Iškart atpažinau škotišką akcentą.

– Manė, kad tai nebūtina, – atsakiau šlykštūnui iš aukšto.

Sukinėdamas didžiulį raktą prie diržo jis suurzgė:

– Nepamiršk, fru Rodija, kad esi karaliaus kalinė.

Pabrėždamas savo valdžią, dar sykį nusispjovė. Susivaldžiau nežiauktelėjusi, tačiau ir toliau jo klausiausi aukštai iškėlusi galvą.

– Esu prievaizdas Lokhertas, artimiausiu metu prižiūrėsiu tave.

Artimiausiu metu. Šie žodžiai nutvilkė tarsi įdagas.

Koks žiaurus buvai, neduodamas nė dienos, kad galėčiau paprašyti malonės! Esu palikta kyboti ant siūlo ir tikėtis, kad išsiuntęs mane šitaip toli dar apsigalvosi. Kodėl šitaip toli?

– Jeigu kelsi nors menkiausių rūpesčių, – niūriu balsu perspėjo Lokhertas, – būsi surakinta grandinėmis.

Koks įžeidimas! Tarsi kada nors elgiausi kitaip, nei reikalavai! Nutvilkiau prievaizdą deginamam žvilgsniui, tačiau didesnio įspūdžio tai nepadarė, jis tiesiog pastūmė mane link rogių, į kurias buvo įkinkyti trys šiauriniai elniai.

Vežikas su kailine kepure, įsisupęs į elnio kailius, rankose sūpavo vadžias. Elniai galingais išsišakojusiais ragais atrodė romūs. Paskutinis, stovintis arčiausiai manęs, pasukęs galvą pažvelgė į mane beveik žmogišku užuojautos kupinu žvilgsniu. Nustebino nuotaikos virs-

mas, nes pajutau didžiulį norą paglostyti jam galvą, tačiau šiuurkštusis Lokhertas nustūmė mane į rogių galą.

Temo, o šis vakaras išties buvo pats šalčiausias mano gyvenime. Jaučiausi dėkinga už krūvą kailių ir odų, pūpsančių aplinkui mane.

Seniai nebuvo jutuši tokio kaulus geliančio šalčio, nes pastaruosius kelerius metus mano pilve nuolat plieskė ugnis, šildanti rankas ir kojas; kartais prabusdavau naktį miegamajame Bergene apimta karščio, tarsi užsiliepsnojusi. Numesdavau apklotus ant grindų, kaskart suerzindama sutuoktinį, netgi atidarydavau langą, nepriklausomai nuo metų laiko, kad gaučiau kelis gurkšnius šalto oro, nors Ambrozijus skųsdavosi dėl keliamų nepatogumų. Netrukus jis nustojo lankytis mano miegamajame. Kelias savaites miegojome atskirai net prieš man išvykstant į Kopenhagą.

Pagalvojau apie savo vyrą, likusį Bergene, kasdien ramiai vaikščiojantį po sodą, renkantį mano žoleles ir augalus. Iš nuovylio net pasipurčiau. Jis tikrai pagamins netinkamus vaistus, kaip visada. Nesu tikra, ar Ambrozijus nenunuodys kokio vargšelio, jeigu nebūsiu šalia ir jam nepadėsiu.

Bet šiuo metu Bergene turėtų būti vakaras, tad daktaras Ambrozijus Rodijus tikriausiai sėdi prie židinio ant žalios aksomo kėdės ir pakabinęs akinius ant nosies galo skaito *mano* knygas. *Pagaliau ramu*, tikriausiai galvoja.

Visa, ką kadaise turėjau – nuostabius namus, įtakingą vyrą, turtingiausią sodą visame Bergene ir didžiausią biblioteką Norvegijoje, – dingo. Dingo. Dingo.

Pasiryžusi neišvarvinti nė ašaros, prikandau lūpą ir pajutau kraujo skonį.

Spindėjo pilnatis, viską aplinkui užliedama sidabriška šviesa. Kai mas už uosto buvo tylus ir tamsus, žmonės tūnojo savo mažose lūšnelėse. Laukdama, kol elniai pajudės, klausiausi jūros teškenimo tarp

žvejų valtelių. Akis pagavo kažkokį judesį, tad prisiverčiau šiek tiek atsitiesti rogėse. Man pasirodė, kad tarp trobelių matau tykantį aukštą vyrą su apsiaustu ir skrybėle.

Ak, tai buvo tik mėnulio šviesos žaismas, tariama figūra netrukus pranyko. Tačiau ji sužadino atmintį, prisiminiau tave jaunystėje, krintančiais ant pečių juodais garbanotais plaukais, su šypsena akyse tiesiantį rankas link manųjų. „Pašokime, Ana“, – pasiūlei.

Dabar mirtinai šalau, nevaldomo drebulio purtoma pirštinišė gniaužiau rankas į kumščius ir kišau juos giliau į movą.

Staiga šovėme į priekį, skruostus ėmė kandžioti arktinis šaltis. Dar stipriau užsimaukšlinau kailinę kepurę, paslėpiau veidą, po ruonio kailiais palikusi tik akis. Tačiau ir pro juos užuodžiau šaltos jūros kvapą, nors jie patys atsidavė nemaloniais riebalais. Šiuose šiauriniuose kraštuose vandenynas knibždėte knibždėjo pagoniško blogio.

Kapitonas Gundersonas buvo sakęs, kad rogėmis nugabens mane per Varangerio pusiasalį. Kai pasieksime Svartneso kaimą, kitas laivas nuplukdys per siaurą Varangerio sąsiaurį į tremties vietą, Vardehuso tvirtovę, esančią mažytėje Vardės saloje.

Vos apie tai pagalvojusi, ištraukiau iš movos vieną ranką su visa pirštine ir prispaudžiau prie krūtinės, apčiuopiau raižytą kryželį – savo didžiausią turtą. Tačiau tu šitai tikriausiai žinai.

Mes leidomės į tyrus, dardėjome per snieguotą tundrą po neaprepiamu žvaigždėmis nusėtu dangumi. Stebeilijau į švytinčią pilnatį, paskutinę prieš pavasario darbų pradžią. Ambrozijus vadino ją kankinių mėnuliu. Pagalvojau apie Kristų ir jo auką žmonijai.

Ar aš buvau tavo auka? Turiu pripažinti, man palengvėtų, jeigu atsidurčiau šalia gerojo Dievo, užuot gyvenusi ir drebėjusi iš siaubo, su kiekvienu rogių trūktelėjimu artėdama prie tavo karalystės durų į pragarą.

Liepei neberašyti nė žodžio, tau buvo atsibodę nuolatiniai mano prašymai. Tačiau pamiršti, kad ne tik aš esu įsipareigojusi tau kaip pa-

valdinė, bet ir tu kaip mano karalius esi įpareigotas dieviškai tarnystei. Įsivaizdavai, kad nutildysi, liepdamas atimti iš manęs visą rašalą, tačiau tai nepadės.

Tu gausi mano laiškus iš šiaurės, dėl to esu apsisprendusi.

Valandų valandas vartėmės vežime po sidabrinį šiaurės dangumį, mano kaulai barškėjo, gėlė sąnarius. Akys merkėsi, liūliuojamos vaizdo galvoje. Klūpau priešais savo karalių vilkėdama gražiausia mėlyna šilko suknele, o tu stovi uždėjęs brangakmeniais apkabinėtą ranką man ant galvos. Jaučiau, kaip dėkingumas, sklindantis iš tavo delno, mane karūnuoja.

Iš svajų išplėšė vežiko šūksmas. Priešais akis sumirguliavo elnių pasturgaliai, gyvuliai, kapanodamiesi per klastingą sniegą, ėmė blaškytis į šalis. Prievaždas Lokhertas riaumėjo reikalaudamas sustoti, bet veltui, rogės tapo nebevaldomos. Slystelėjusias ledu jas užnešė į tokią aukštą pusnį, kad nenorėdama tėkštis ant galvos įsitvėriau į medinius rogių turėklus. Stengiausi išsilaikyti, apimta baimės, kad susilaužysiu kaulus, bet netrukus nuslydome atgal ant sutrypto sniego ir sustojome.

Kepurė užkrito ant veido, tad girdėjau tik garsų Lokherto batų klampojimą per sniegą. Kilstelėjusi kepurę išvydau žirgliojančią tolyn jo dramblotą figūrą, tuo metu vežikas ramino išsigandusius elnius. Nė vienam vyrui aš nerūpėjau. Išsiropščiau iš apvirtusių rogių dairydamosi, kur nuriedėjo mano brangioji vaistų skrynelė. Ji gulėjo netoliese, viskas buvo išbyrėję ant sniego, bet mėnulio šviesoje puikiai matėsi. Nubridusi artyn išvydau pritrenkiantį vaizdą. Kitapus mano skrynelės stovėjo tamsaus gymio mergaitė, dar ne moteris, juodais palaidais plaukais, vilkinti apsiaustu iš plunksnų. Labiausiai apstulbino šalia jos tupinti didžiulė laukinė katė. Iki šiol tokio padaro man nebuvo tekę matyti. Švelnus kailis šiek tiek dėmėtas, papilvė

neįtikėtina balta. Gintarinėmis akimis ji įdėmiai ir drąsiai spoksojo į mane.

Susidūrimas su mergaite ir kate buvo toks netikėtas, kad man pasirodė, jog sustiklėjo oras. Garas iš mano burnos virto sunkiais tumalais, bet mergaitei šaltis buvo nė motais, ji nė kiek nedrebėjo.

Ji uždėjo ranką vis dar stebeilijančiai į mane katei ant didžiulės galvos, tačiau ne žvėris, o mergaitė iššiepė dantis.

Mano širdis apsvirtė iš baimės, nes nebuvau mačiusi žmogaus, juolab merginos, su tokia veido išraiška.

Keistoji mergaitė papurtė galvą, urzgimas virto skambiu juoku, tarsi ji būtų patenkinta išgąsdinusi mane.

– Kas tu? – šūktelėjau.

Bet ji tik išskėtė rankas, apsiaustas iš plunksnų virto dviem didžiuliais sparnais, o tada ji pradingo sidabriname beržyne, įkandin ir toji katė.

Paskubomis surankiojau išsibarsčiusius vaistus, baimindamasi, kad mergaitė ir žvėris grįš, tačiau kai vėl apsidairiau, tvirtai spausdama dėžutę prie krūtinės, išvydau Lokhertą, parbėgantį iš miško su lanku ir strėle ant peties.

– Ar pagavai? – paklausė vežikas, tvirtindamas nerimstančių elnių pakinktus.

– Ne, ji buvo pernelyg greita, – atsakė Lokhertas. – Ką lūšis veikia šiuose kraštuose?

Vežikas gūžtelėjo pečiais. Žinoma, tai buvo lūšis. Man teko girdėti apie šias dideles šiaurinių regionų kates. Koks nuostabus apsiaustas išeitų iš jos švelnaus žvilgančio kailio!

– O mergaitė? – paklausiau purtydama sniegą nuo gobtuvo. – Kaip mergaitė?

Lokhertas susiraukęs atsisuko.

– Ką čia klieidi?

– Čia buvo jauna moteris su lūšimi, – neatlyžau. – Argi nematei jos? Ilgais juodais plaukais, dėvėjo apsiaustą iš plunksnų...

– Nutilau suvokusi, kaip neįtikinamai tai skamba.

– Nuo šitos vietos iki artimiausio kaimo dvi valandos kinkiniu, tad kas, tavo galva, galėtų lakstyti čia po miškus su lūšimi? – su pašaipu atšovė Lokhertas.

– Ji buvo čia, – spyriausi. – Ir man grasino...

– Gana! Buvau įspėtas apie tavo palaidą liežuvį, bet čia jau senos raganos kliedesiai.

Tiesiog suakmenėjau nuo įžeidinėjimų. Anksčiau manęs niekas nebuvo pavadinęs sena; tiesą sakant, kai jis priėjo, supratau, kad esu jaunesnė už savo prižiūrėtoją, nes Lokherto veide matėsi giliai įsirežusios pajuodusios raukšlės.

– Kaip drįsti...

Tačiau nespėjau užbaigti, nes jis purvina ranka užspaudė man burną.

– Užsičiaupk, – išrėžė seilėmis aptaškydamas man kaktą. – Per tave ir taip vieni rūpesčiai.

Su šiais žodžiais jis nusikabino grandinę nuo diržo ir pradėjo vyti ją man apie riešus.

Per visas nelaisvės savaites, netgi per teismą, taip žeminamai su manimi niekas nesielgė. Bandžiau priešintis, bet jis įrėmė ranką man į krūtinę su tokia jėga, kad, pamaniau, sutraiškys širdį.

Nors, mano karaliau, širdis jau ir taip buvo subyrėjusi į šipulius.

Atvertę roges ir nuraminę elnius vėl pajudėjome. Lokhertas mane supančiojo taip stipriai, kad negalėjau pajudėti, todėl teko gulėti ant šono. Apimta įsiūčio stebeilijau į milžinišką sidabrinį kankinių mėnulį.

Gerdama mėnulio šviesą prisiekiau. Niekada nebūsiu kankinė, su viskuo sutinkanti, nebyli ir nuolanki, nes tai prieštarauja mano prigimčiai.

Prieš akis iškilo urzgiančios mergaitės vaizdas. Susidūrimo akimirką kažkas atsivėrė, kažkas keisto ir nepaaiškinamo. Nė kiek neabejoju, kad mergaitė buvo tikra, bet nesuvokiau, ką visa tai reiškia.

2 skyrius

Ingeborga

Ingeborgos motina pasikeitė gerokai anksčiau, nei pirklys Heinrichas pirmą kartą pas juos apsilankė.

Prieš dvejus su puse metų, 1659-ųjų žiemą, jie niekuo nesiskyrė nuo visų kitų Varangerio pusiasalio žvejų šeimų: sunkiai sudūrė galą su galu, nes nykstantys menkių guotai traukėsi tolyn į pietus, ištikus tamsius mėnesius vargo su nepakeliamomis skolomis Bergeno pirkliams už grūdus, trumpomis vasaromis iš sausringos arktinės žemės stengėsi išpešti kiek įmanoma daugiau derliaus. Ekerėjaus kaime, įsispraudusiame tarp dviejų balto smėlio ir baltų uolų pusračių, gyvenimas buvo sunkus. Tačiau šeima sėmėsi paguodos iš darnių santykių. Čia netrūko geros nuotaikos ir juoko. Motina ir tėvas, sūnus ir dvi dukterys.

Bet dabar jos buvo likusios trise.

Ingeborga, anot motinos, buvo sulaukusi šešioliktos vasaros. Ketveriais metais vyresnė už seserį Kirsteną, nors ūgio vienodo. Ingeborga buvo maža, tačiau tvirta ir vikri. Tik iš veido matėsi, kad ji vyriausia: rimtos rudos akys, griežta lūpų linija, bylojanti, kad mergaitė jau nemažai girdėjusi ir mačiusi.

Regis, dar visai neseniai juodu su jaunesniu juo broliu Akseliu klaidžiojo pakrante rinkdami jūros paslaptis: sraigčių kriaukleles, žvilgančius jūrų dumbliaus, rumbuotus rąstigalius, dygliuotus jūrų ežius,

glotnius kaip nušlifuoti brangakmeniai akmenukus ir pūkuotas ančių plunksnas.

Tai buvo viena iš tų retų vasarų šiaurėje. Lietaus pritvinkę žemi debesys kabėjo viršum įlankos, o jų kaimą laimino vidurnakčio saulė. Akselis su Ingeborga maklinėjo po pelkynus, gausiai apaugusius žalia, geltona ir ruda žole, baltais švyliais bei violetiniais šiliniais viržiais. Dešinėje plytėjo blyškiai pilka jūra, o tolumoje dunksojo rausvai violetiniai kalnai – tame krante jie niekada nebuvo lankęsi. Šviesiame nakties ore ratus suko uodų spiečiai, o pulkai kirų nardė virš uolų, spigiai klykaudami puldinėjo vaikus.

Brolis nusivedė ją kitapus Skagodeno kyšulio prie stačios uolos, knibždėte knibždančios jūrų paukščių. Jis mokė ją laiptoti uolomis.

– Įsivaizduok, kad esi katė, – aiškino jis.

Ji įsivaizdavo save kaip mažą rainą katę. Nesivaržydama Ingeborga susikišo sijono kraštus po liemene, kad galėtų kabarotis kaip berniukas, ir ėmė lengvai kopti uolomis aukštin.

– Mes esame medžiotojai, Ingeborga, – tarė Akselis nuo uolos viršūnės ir pasilenkęs ištiesė jai ranką. – Mūsų akys visada nukreiptos į grobį. Niekada nežiūrėk apačion.

Po Akselio žūties Ingeborga daugybę sykių kartojo jo žingsnius. Akmenys nebuvo per aštrūs jos basoms kojoms, nebijojo ji ir paslysti ant slidžių akmenų ar nukristi. Akselis buvo sakęs, kad ji gali padaryti bet ką, jeigu tik užsinorės, nesvarbu, kad ji mergaitė, kad yra neturtinga.

Paskutinį kartą, kai su broliu užsikorė ant tos uolos, jie pavogė kiro kiaušinius.

– Ar matai lizdą? – mostelėjo Akselis. – Tai mūsų laimikis.

– Jis labai aukštai, – dvejodama sumurmėjo ji.

– Tau pavyks, Ingeborga. Esi geresnė laipiotoja už mane, – Akselis pasispjaudė delnus ir patrynė vieną į kitą. – Turime laikytis labai tyliai, nes kirai užpuls, jeigu mus pamatys.

Jis mirktelėjo seseriai.

– Juk nenori, kad žuvėdra išlestų tau akį?

Jie užsikabarojo stačia uola iki viršaus negalvodami, kad atsidūrė taip aukštai, ir jeigu nukris, ištiks į akmenis apačioje.

Akselis leido jai pavogti pirmuosius du kiaušinius. Šie buvo dideli, blyškiai melsvi, su rudais taškeliais, primenančiais strazdanas ant brolio nosies. Ingeborga įsikišo juos į mažą krepšelį, kabantį po kaklu, šalia tądien jau surinktų dumblių polipų ir kriauklių.

Taip nutiko, kad siekdamas trečio kiaušinio Akselis atkreipė kiro dėmesį. Staiga griebęsis už uolienu atodangos, jis pažėrė ant savęs bei sesers krūvą mažų akmenukų ir nuoskilų.

Paskubomis čiupo paskutinį kiaušinį, įsikišo jį į kišenę, ir juodu ėmė šliuožti uola žemyn, puolami kiro patelės. Kiras brūkštelėjo sparnais Ingeborgai per skruostą, ši žemai nulenkė galvą, išprotėjusio paukščio klyksmas režė ausis. Suprato, kad išsinešdama kiaušinius elgiasi nedorai, ir vis tiek džiūgavo būdama vagile.

Kirui nesiliaujant puldinėti, jie nusileido į dumbliną pakrantę. Susikibę rankomis nuskuodė per paukščių išmatomis aptaškytus akmenis ir nėrė į mažą urvą.

Abu atsėdo ant šlapio akmens, šiepdamiesi iki ausų. Kiras buvo prakirtęs broliui viršugalvį, kraujas sruveno per jo rusvus plaukus ant blyškaus veido.

Ingeborga ištraukė iš maišelio vieną kiaušinį ir laikydama delne ėmė grožėtis jo dailumu.

– Ar paukščiukas vis dar yra kiaušinyje? – paklausė Akselio.

– Gal, o gal ir ne, – atsakė jis, čiupo kiaušinį jai iš rankos ir pakratė.

– Atsargiai!

Džiaugsmingai užvertęs galvą Akselis nusijuokė.

Brolis sakydavo, kad žveju, kaip tėvas, nebus. Kad vieną dieną taps pirkliu kaip smarkuolis jaunasis Heinrichas Brašė.

Atsisukęs į seserį jis pareiškė:

– Plauksiu į rytus ir grįšiu pasikrovęs prieskonių, brangakmenių ir šilkų. Turėsiu didžiulį namą Bergene. Ten pasistatysiu įstiklintą spintelę kriauklėms, kaukolėms, riešutams ir kaulams iš visų keturių Naujojo Pasaulio kampų.

Akselis suėmė jai už rankų.

– Sese, mes paliksime Ekerojų ir niekada nebegrįšime.

Tą vasaros naktį, pavogę kiaušinius, Ingeborga su Akseliu parbėgo namo pasigirti laimikiu motinai.

– Koks tu protingas berniukas, – pagyrė ji taršydama sūnui plaukus, tarsi jis vienas būtų surinkęs tuos kiaušinius.

– Ingeborga užlipo aukščiau negu aš! – tarė jis. Tačiau motina tarsi negirdėjo, ji tik stebeilijo į didžiulius kiaušinius, sūnaus sudėtus jai į saują.

– Iškelsime puotą, – tarė ji.

Kiro kiaušinių skonis buvo neprilygstamas. Motina sudaužė juos į keptuvę ir su šiek tiek sviesto bei žiupsneliu druskos iškepė ant ugnia-vietės. Jie atrodė kaip ištirpęs auksas. Visiems po vieną: Ingeborgai, Akseliui, motinai, tėvui ir Kirstenai.

Kai buvo suvalgytas paskutinis kiaušinis, Akselis atidavė lukštus mažajai sesutei Kirstenai. Ši išrikiavo tuščias puseles ant akmeninės atbrailos aplinkui ugniavietę.

Tačiau motina liepė sutraiškyti juos ir išmesti.

– Noriu juos pasilikti, – pasipriešino Kirstena.

– Ne, Kirstena, sudaužyk. Raganos naudoja lukštus plaukioti jūra, – paaiškino jiems motina. – Jos sukels audras ir paskandins laivus.

Kirstena maldaujamai pažvelgė į tėvą, nes šis visuomet įsikišdavo, kai motina imdavo kalbėti pernelyg griežtai.

– Kirstena, daryk, kaip liepia motina, – kimių balsu paragino tėvas.

Raukydamasi Kirstena surinko lukštus, nešina jais delniukuose ir purtydama nepaklusnias raudonas garbanas ištrepsėjo į lauką.

*

Buvo 1659-ųjų spalio septintoji, kai Akselis pirmą kartą išplaukė žvejoti su tėvu.

Ingeborgos motina tam griežtai prieštaravo.

– Jis per mažas, – tarė tėvui. – Dar anksti.

Tačiau jie visi žinojo, kad dvylikamečiai berniukai jau plaukia žvejoti. Nors ir praleidžia jūroje ištisas savaites.

Be to, Akselis pats norėjo plaukti su tėvu.

– Motin, man viskas bus gerai, – patikino jis. – Nenoriu likti su moterimis.

Akselis visada buvo mamos numylėtinis. Jiems išplaukus žvejoti, Kirstena motinai ėmė kelti dar didesnę irzulį. Ingeborga sugebėjo išvengti antausių, nes puikiai tvarkėsi su namų ruošos darbais, bet seseriai vis pavykdavo suerzinti motiną. Ne taip suplaktas sviestas, blogai iššluoti namai arba kurių galų dainuoja tas kvailas dainas avytei?

Žiema rodė dantis, motinai ištisas dienas stoviniuojant ant uolų ir laukiant parvykstančių žvejų Ingeborgos nuotaika bjuro. Iš rytų atūžiančios šaltos pūgos tik stiprino blogą nuojautą.

Ingeborga niekada nepamirš dienos, kai žvejai grįžo: trobos tarpdury stovi tėvas ištiestais delnais ir aiškina motinai, kad jų sūnus žuvo.

– Jam buvo tik dvylika! – klykė motina. – Iveri, sakiau tau, kad jis per mažas! Maldavau neimti!

Ingeborgai tas vaizdas – motina daužo kumščiais palūžusiam vyrui į krūtinę – kėlė siaubą. Iš tėvo buvo likęs tik šešėlis. Kaltai grąžantis rankas, nerandantis jėgų paaiškinti žmonai ir dukterims, kaip prarado Akselį. Net Kirstena nepajėgė pažadinti šypsenos nuovargio išsekintame jo veide, net atsisėdusi jam ant kelių ir trindamasi garbanota raudonų plaukų kupeta jam į smakrą, klausiamai stebeilydama į tėvą žydromis akimis. Kur dingo jo juokas?

Su Akseliu, pagalvojo Ingeborga. Negrižtamai iškeliavo į vandenyno dugną.

Kai 1661 metų pavasarį tėvas negrižo iš žvejybos, širdyje Ingeborga įtarė, kad jis tikriausiai atsidavė vandenynui, nepakėlęs sielvarto naštos. Atpirko kalnę pilna burna gerdamas sūrų vandenį. Kaip jis vėl galėjo grįžti namo be sūnaus? Buvo lengviau perleisti kalnę jūrai, nei matyti, kaip nyksta žmona. Jis niekada nenorėjo grįžti.

Kaskart, kai Ingeborga pagalvodavo apie tėvą, visiškai vieną laukinių šiaurės jūrų tyruose, nusprendusį nebegrižti, širdį sugniauždavo sielvartas. Kartu ir pyko ant jo. Tėvas žinojo, kokia ji gabi. Jis paliko Ingeborgą rūpintis motina ir seserimi.

Tai buvo *neteisinga*.

Tai nutiko praėjus mėnesiui po to, kai tėvas negrižo kartu su kitais žvejais. Audringą gegužės dieną jos praleido tuščiais pilvais rausdamosi po laukinę pakrantę. Po daugybės varginančių valandų Ingeborga su motina grįžo namo nešinos glėbiais jūrų dumblių, ketino juos išsivirti, taip pat pašerti avis.

Pravėrusios trobelės duris jos išvydo Kirsteną, klūpančią prie ugniakuro ir blizginančią kiro kiaušinius. Su šypsena veide. Atrodė laiminga, tokios jos niekas nebuvo matęs nuo tada, kai neteko tėčio.

Motina sustingo vietoje, tačiau Ingeborgą užplūdo pyktis.

– Kur juos gavai? – numetusi dumblius ant grindų, paklausė motina.

Kirstena atsisuko ir išvydusi jas išbalo.

– Pasilikau, – sušnibždėjo Kirstena. – Mama, jie tokie gražūs.

Priėjusi arčiau motina visus lukštus sumindė savo senais elnio odos batais. Kirstena krūptelėjo. Tada motina pakėlė ją už apykaklės ir stipriai vožė per veidą.

– Motin! – sunerimusi šūktelėjo Ingeborga.

Tačiau ilgai tramdytas motinos skausmas dėl netekties išsiliejo ant jauniausio vaiko.

– Tu pražudei savo tėvą! – įsiutusi suklykė ji. – Liepiau sutraiškyti lukštus, o dabar matai, kas nutiko! Raganos sukėlė audrą, ir jis nuskeno. Tu nužudei ir Akselį, ir tėvą!

Kirstenos veidu sruvo ašaros ir snargliai.

– Atleisk, mama, prašau...

– Netikėle! – šaukė motina.

Ingeborga trūktelejo motiną už rankos bandydama išlaisvinti Kirsteną.

– Ji nenorėjo pakenkti! Motin, prašau!

– Ne, ji norėjo, ta mažoji ragana! – atsisukusi į Ingeborgą suriko motina, jos akys tiesiog liepsnojo iš baisaus sielvarto.

– Ji tavo duktė, motin. Liaukis!

Motina įbedė žvilgsnį į Ingeborgą, tarsi matydama ją pirmą kartą. Paleidusi Kirsteną užsidengė veidą rankomis ir išlėkė iš trobelės.

Ingeborga apkabino mažąją sesutę, tačiau Kirstena buvo nepaguo-džiama.

– Ar mama teisi, kad esu netikėlė? – sušnibždėjo ji.

– Žinoma, kad ne, – patikino Ingeborga, rankove šluostydama jai veidą. – Tiesiog ji labai ilgisi Akselio ir tėvo.

– Aš irgi, – silpnu balseliu pratarė Kirstena.

– Žinau, – atsakė Ingeborga, glostydama jai plaukus.

Pasilenkusi Kirstena pabandė rinkti sutraiškytus lukštus. Tačiau dauguma jų buvo sutrupėję į miltus.

– Man juos davė Akselis. Pasakė, kad saugočiau, – sušniurkščiojo Kirstena ieškodama sveikesnių lukštų.

Ingeborga paėmė šluotą.

– Turime sušluoti juos, kol negrįžo motina.

Bet Kirstena toliau rankiojo lukštų gabaliukus, skaičiuodama ant pirštų:

– Vienas, du, trys, keturi, penki, šeši, septyni, aštuoni, devyni...

Kiek skaičių prireikė, kol nuskendo Akselis? Iki tol, kol jūra užpildė jo pilvą ir nutempė žemyn į drumzliną lovą amžinam miegui?

Kiek skaičių tėvui?

Jos iššlavė namą, išvirė dumblių sau ir avims. Bet motina dar ilgai nesirodė.

Grįžo šiek tiek pasikeitusi.

Ingeborga daugiau niekada nematė jos, apraudančios sūnų ar vyrą; motina daugiau niekada neprisilietė prie savo mažosios Kirstenos ir nepasakė jai nė vieno gero žodžio. Su Ingeborga kalbėjosi taip, tarsi ši būtų sesuo, o ne duktė.

Motinos šaltumas gniuždė Ingeborgą. Tačiau niekas nėra mylėjęs sūnaus taip, kaip motina Akselį. Dalis jos nuskendo kartu su juo.

Taigi ji pasikeitė. Motina visada buvo graži, bet lydyto metalo atspalvio vasariškai žydros jos akys virto ledu, kitaip ji ir kalbėjo. Jai tarsi neberūpėjo, kas jų laukia. Jos turi ką valgyti ar neturi. Dabar visa našta gulė ant Ingeborgos.

Kur motina ėjo tą vakarą, sutraiškiusi lukštus? Daugybę valandų Ingeborga pragulėjo nesumerkdama akių, laukdama jos grįžtančios. Visą ilgą gegužės naktį taip ir nesutemo, lauke klykavo paukščiai, o vėjas šnabždėjo *pavojus, pavojus*. Ingeborga įtemptai svarstė.

Su kuo jauna našlė galėtų susitikti, iškeliausiai per pelkę viena?

3 skyrius

Ana

Šitaip mane pažeminai, mano karaliau. Tavo nurodymu braškantiomis palaikėmis rogėmis buvau gabenama per snieguotas tundros platybes kaip malkos, skirtos ugniakurui, mano kūną varstė skausmai. Tavo nurodymu buvau įstumta į mažytį laivą ir plukdoma per Varangerio sąsiaurį link Vardės salos, su kiekvienu irklo kilstelėjimu lediniai vandens lašeliai kapojo man skruostus, o naktis atrodė juodesnė už rašalą.

Virš vandens nieko nesimatė. Pilnatis slėpėsi už tankių debesų, tačiau mano protas nerimo. Mintis, kad netoliese driekiasi Šėtono valdos, vertė drebėti labiau nei kaulus smelkiantis šaltis. Kadaise, prieš daugelį metų, savo bibliotekoje rodei man prancūzų tyrinėtojo kelionių knygą ir jame nupieštą kalną, vadinamą Domenu. Kas būtų pagalvojęs, kad atsidursiu šitaip arti jo? Nepamiršau, kaip atrodo Domenas: žema kupra ir žiojintis urvų tunelis, vedantis ligi pat pragaro.

Esu tolimiausiame tavo karalystės kampelyje, krašte, kurį ištyrinėti tau niekada neužteko drąsos, tačiau mane ten išsiuntei.

Šiurkštusis prievaizdas Lokhertas supančiojo mane grandinėmis tarsi eilinį vagį. Žinai, kad už savo nusikaltimą šito tikrai nenusipelniau. Tiesą sakant, per visus keturiasdešimt septynerius gyvenimo šioje Žemėje metus man neteko susidurti su tokiu atgrasiu žmogumi. Jo ruonenos dvokia kaip užsistovėjęs griovio vanduo, atskiestas jūros

sūrymo, o tvaikas iš burnos kaip pūvančios žuvies, todėl kaskart, jam prašnekus, mane apima šleikštulys, esu privesta trauktis nosinę, kad įkvėpčiau išsivadėjusio levandos kvapo, kuriuo buvau apšlaksčiusi ją prieš daugelį savaičių.

Vis dar gyvai prisimenu paskutinę dieną savo namuose. Dėjausi vaistus į skrynelę, o mano vyras Ambrozijus vis burbuliavo.

– Ana, gal galėtum nevykti? – kalbėjo jis. – Keliausi tokį kelią į Kopenhagą, kad pasikalbėtum su karalium?

Buvau pasiėmusi keletą gurgždančių baltų, nériniuotų nosinaičių, prieš dėdama levandų aliejų į skrynelę dar apšlaksčiau juo tas nosinaites tarsi šventintu vandeniu, tarsi patvirtindama savo pasiryžimą. Jaučiausi tokia teisi, tokia užsidegusi.

– Kodėl karalius turėtų klausytis tavęs šįkart, Ana? – neatlyžo Ambrozijus. – Juk liepė duoti jam ramybę.

– Kaip galiu, Ambrozijau, nepasikalbėti su juo? – atsisukau irzdama, kad mano vyrui šitaip niekas nerūpi. – Šis miestas perpuvęs, tad mūsų pareiga apsaugoti karalių nuo valdytojo Trolės ir jo vyrų klastos.

– Prašau, Ana, tegu tuo užsiima kiti, – atkalbinėjo Ambrozijus. – Mūsų padėtis pernelyg pavojinga.

Negalėjau taikytis su jo baimėmis. Buvau mačiusi miesto valdytojo Trolės laišką, liepiantį vyrui mane nutildyti, kitaip man blogai baigsis.

Nesu kvaila, tačiau tikėjau, kad mūsų ryšys yra ypatingas.

– Karalius manęs paklausys, nes tai svarbu šalies žmonėms, – spyriausi.

Kitaip nei Ambrozijus, netvirtinu, kad galiu nuspėti ateitį. Tačiau jis galbūt matė mano ateitį, nes visas paniuro, veidas įgavo vaškinę spalvą, tarsi kraujas būtų išgaravęs kartu su drąsa.

– Mano žmonai nederėtų imtis tokių reikalų, – rėžė Ambrozijus.

– Tada turėtum keliauti tu, mano vyre, – mečiau jam iššūkį, bet jis tik nudelbė žvilgsnį į juodas ir baltas mūsų miegamojo grindų plyteles.

– Negaliu, – sumurmėjo jis, – turiu darbų Bergene.

Mano vyras daktaras Ambrozijus Rodijus, kaip puikiai žinai, yra gerbiamas žmogus. Mokslininkas, teologas ir gydytojas, dėsto Berge-
no lotynų mokykloje. Tačiau ar žinojai, kad visus savo vardus jis gavo *mano* darbštumo, žinių ir gebėjimų dėka?

Žinoma, turėjai tai įtarti, mano karaliau. Ir vis tiek visiems, paži-
nojusiems daktarą Ambrozijų Rodijų, atrodo kaip nevykėlė žmo-
na, nes nepagimdžiau palikuonių. O paskui jau buvo per vėlu, mėne-
sinės išsiderino, mėnulio ciklas nieko nebereiškė.

Nenorėjau susirangyti į kamuoliuką ir vysti, kaip darė mano mo-
tina ar kitos mano amžiaus moterys. Neketinau tapti nematoma kaip
dulkelė, kurią vyras norės nusibraukti nuo peties. Su amžiumi vyro
įtaka auga, jis gauna apdovanojimų ir vis labiau įsitvirtina, o jo žmo-
nai lieka vargti su vaikais ir anūkais; ji tampa vaiduokliu savo pačios
namuose. Tyliai stebi vyro menkai slepiamus nuotykius ir niekingų
pasimatymų pasekmes.

Paskutinį kartą, kai šitai nutiko, vos pajėgiau išverti. Ambrozijus
nė nepasivargino paaiškinti, kad ūkio pinigų siuntinėjo prostitutei.

Taigi nedingsiu iš šio pasaulio nepalikusi pėdsako; o ne, man turi
būti suteiktas žodis. Manyje tvinksnė šis sveiku protu nepaaiškina-
mas siekis, bet tikėjau, kad tu supranti mane geriau už visus kitus.

Sutuoktinis nulydėjo mane laiptais žemyn į mūsų biblioteką. Iš-
sitraukiau savo mėgstamiausią Bibliją, Kristiano Pederseno verstą
Naująjį Testamentą, kurį skaitydavau pavargusi nuo lotynų kalbos.

Tu nesi viešėjęs mano namuose Bergene, bet apsilankęs būtum
išvydęs, kokie jie nuostabūs. Poliruoto medžio koridoriai, stikliniai
langai su dailiai kalinėtomis grotelėmis, rytietiški kilimai, sidabrinės
žvakidės, kiekviename kambaryje židiniai, pasiruošę svetingai pri-

imti netikėtus svečius. Mano podėlis buvo pilnas geriausio maisto: riebių sūrių ir puodų su sultinga šaltiena, tortų ir pyragų, varvančių korių medaus, maišelių su cukruotais migdolais ir krepšių su rudais kiaušiniais. Vidurinė lentyna pridėta geltonų citrinų, olandų pirklių parvežtų iš tolimos Barbadoso salos, – mano kasdienio gardumyno su gabalėliu cukraus. Dažną dieną, sutraiškusi ir gerai susmulkinusi cukraus gabalėlį, apibarstydavau juo sultingą citrinos minkštimą. Su tokiu saldžiai karčiu džiaugsmu čiulpdavau pacukruotą citriną! Toks paprastas malonumas!

Patikėk, mano karaliau, būtum labai gražiai priimtas mano namuose, nes aš būčiau suruošusi ištaigingą puotą kaip niekas kitas Bergene.

Mūsų biblioteka buvo didžiausia visoje Norvegijoje. Turėjome keturis šimtus penkiasdešimt knygų! Praėjusią žiemą suskaičiavau ir savo ranka surašiau visų jų pavadinimus į didžiulę knygą, gulinčią ant mano vyro stalo.

Bibliotekoje, toje žodžių, minčių ir žinių tvirtovėje, visada jaučiausi saugi, tarsi knygos čia būtų gulėjusios tam, kad saugotų mane.

Ar prisimeni, kaip užtikai mane besislapstančią rūmų bibliotekoje tarp stirtomis sukrautų knygų? Tąsyk nusėlinau ten, kol mano tėvas gydytojas lankė tavo sergantį tėvą. Kaip savo tėvo mokinė, išalkusi žinių, ieškojau bet kokių medicinos veikalų.

Buvau taip įnikusi į skaitymą, kad neišgirdau, kaip prisiartinai. Apimta baimės išmečiau knygą iš rankų, o tu atrodei sukrėstas. Taip nustebai, aptikęs mergaitę bibliotekoje! Kiek mums tada buvo? Tu – devyniolikmetis jaunuolis, o aš – sutrikusi trylikametė. Ar prisimeni, apie ką kalbėjome?

– Kas tokia būsi? – šūktelėjai.

Aš žinojau, kas *tu* esi: princas Frederikas, mūsų karaliaus antrasis sūnus. Tuo metu ne tu turėjai paveldėti tėvo sostą, tad mudu galėjo-

me laisvai vaikščioti po rūmus be dvariškių ir tarnų palydos. Prisime-
nu, vilkėjai vidurnakčio spalvos liemenę, apkraštuotą sidabru, tamsūs
tankūs plaukai krito garbanomis. Juodos blakstienos, per ilgos vyrui,
bet puikiai tinkančios princui, auksinis žiedas ausyje. Išties atrodei
taip, kaip ir įsivaizdavau prinčą.

– Klausiu, kas tokia būsi? – griežtai pakartojai nužiūrinėdamas
mane. – Per gerai apsivilkusi, kad būtum tarnaitė. Be to, tarnaitės ne-
skaito lotyniškai.

Tu linktelėjai galva į knygą, kurią jau buvau pakėlusį nuo žemės.

– Ana Torsteindater, – droviai sušnibždėjau. – Esu gydytojo dukra.

– A, – numykei trindamasis smakrą. – Ir moki skaityti?

Linktelėjau.

– Tėvas išmokė.

Pasilenkęs čiupai knygą man iš rankų. Mano širdis suvirpėjo
užuodus tavo kvapą, atsiduodantį medžiu; ne princo kvapas, veikiau
sodininko.

Pažvelgei į knygos pavadinimą: *Anatomicae Institutiones Corporis Humani*.

– Taigi, è, Ana, mūsų daktaro dukra, domiesi anatominiais gydyto-
jo ir teologo Kasparo Bartolinio vyresniojo darbais?

Vėl linktelėjau, vis dar neatgaudama amo.

Gali juoktis prisiminęs, kaip man, jaunai mergeitei, sunku buvo
prasižioti. Jei vis dar supranti ironiją, ar pameni, kokie buvo paskuti-
niai žodžiai, kuriuos man ištarei?

Ti stille. Tylėk. Hold Kæft. Užsičiaupk. Užsičiaupk.

– Tavo tėvas išties moka nuleisti kraują, bet mano tėvą, karalių, ka-
muoja toli gražu ne skysčių pusiausvyros sutrikimas.

Tada, prieš daugelį metų, rūmų bibliotekoje išdėstei savo teoriją.
Saulės šviesa krito įkypai tarp knygų stirtų, aplinkui mus tarsi aukso
dalelės sukiniėjosi dulkės, ir man atrodė, kad sapnuoju.

Pasvarstymai, kuo serga tavo tėvas, manęs neįtikino, nes tėvas man dažnai aiškino, kad kūnas suserga sutrikus keturių skysčių – sangviniško, melancholiško, choleriško ir flegmatiško – pusiausvyrai. Visų susirgimų gydymas priklausė nuo skysčių diagnozės, o gydoma buvo nuleidžiant kraują, vimdant ar statant klizmą. Be to, tėvas daug pasakojo apie augalų naudojimą ne tokioms rimtoms ligoms gydyti.

Didžiausia mano vaikystės palaima buvo ta, kad tėvas, karaliaus gydytojas Torsteinas Johansonas, neturėjo sūnaus, kuriam galėtų perduoti savo žinias.

Kita vertus, jeigu būčiau turėjusi brolių, dabar būčiau kita moteris. Be abejo, nebūčiau supančiota grandinėmis ir įkalinta šiaurėje, ir tikrai nebūčiau išstremta žmogaus, kuriuo pasitikėjau net labiau negu savo vyru.

Bet grįžkime prie mielų mūsų pirmo susitikimo akimirų. Stovėjau susitraukusi tarp knygų dulkinais nuo lentynų pirštais, išsipešusiais iš po kepuraitės plaukais – turbūt pastebėjai, kad jie tokie pat juodi kaip tavo, – ir stebeilijau žydromis akimis, kurios, anot nusi-vylusios motinos, buvo anties kiaušinio spalvos ir pernelyg blyškios mergaitei.

Nors drovėjaisi ir jaučiau baugulį matydama priešais save Danijos prinčą, mano smalsumas buvo stipresnis.

– Kuo serga karalius? – išdrįsau paklausti.

– Jis yra užkeiktas.

Toliau aiškinti nebereikėjo, nes iš motinos buvau girdėjusi gausybę istorijų apie šiaurinių karalysčių raganas.

– Iš kur žinai? – sušnibždėjau trokšdama išgirsti daugiau smulkių.

– Taip sakė tėvas, – nukirtai, tarsi būčiau kokia neišmanėlė. – Jį užkeikė Didžioji Vardės ragana, – paaiškinai. – Atėjau čia, norėdamas kuo daugiau sužinoti apie juodus raganų darbelius. Ieškau kny-

gos *Daemonologie*, kurią parašė škotų karalius Jokūbas. Nematei jos? Turime nutraukti prakeiksmą.

– O kaip įmanoma nutraukti prakeiksmą? – paklausiau.

– Malda, atsidavimu mūsų Viešpačiui, – atsakei išdidžiai, stovėjai sudėjęs rankas už nugaros, tavo liemenės apsiuvų sidabras blykčiojo popietės šviesoje. – Patys švenčiausi žmonės visada gali įveikti Šėtoną.

Pažvelgusi tau į akis išvydau, kad esi visiškai tikras tuo, ką sakai, – ir kažką daugiau. Be to, iki tol joks berniukas taip nespoksojo į mane, nors kaip princas, sakyčiau, turėjai tokią teisę. Nenuleidau žvilgsnio, nes man atrodė, kad nieko kito nelieka, kaip klausytis tavęs, nors krūtinę vis labiau veržė liemenė, o skruostai degė.

– Ar esi gera mergaitė, Ana? – paklausei su lengva šypsenėle lūpose.

Neradau tinkamų žodžių atsakyti, todėl tik linktelėjau, kai grąžinai knygą.

– Stenkis tokia būti, Ana, – tarei vis dar šypsodamasis. – Stenkis, kad Šėtonas nepriartintų.

Vėliau tą vakarą, sėdėdama su tėvais prie vakarienės stalo ir valgydama silkę su duona, paklausiau tėvo apie karaliaus ligą.

Jis atsakė ne iškart, palaukė, kol tarnaitė išeis iš kambario, ir tik tada prabilo.

– Karaliaus simptomai kasdien vis kitokie, – atsiduso tėvas. – Vieną dieną nesveikuoja skrandis, kitą – viduriai; dar kitą dieną karalius jaučia stiprų skausmą krūtinėje arba jam taip skauda galvą, kad beveik nieko nemato.

– Ar tu tiki, kad jis pasveiks?

Motina susiraukė, nes nepalaikė mano aistringos domėjimosi medicina; tačiau neliepė patylėti, nes žinojo, kad mus sieja ypatingas ryšys, veikia primenantis ryšį tarp tėvo ir sūnaus. Buvau jo mokinė. Iki tol, kol nepasirodė Ambrozijus.

– Na, dukrele, yra ligų, kurių mudviejų, gydytojų, paskirti vaistai išgydyti negali.

Kaip pradžiugau, kai tėvas pavadino mane gydytoja, pasijutau, tarsi būčiau jam lygi. Tiesiog švytėjau nuo jo dėmesio ir įvertinimo, nors motina purtydama galvą vėl susiraukė.

Naktį nugirdau, kaip ji pašnibždomis jam priekaištuoja:

– Torsteinai, tu vedi Aną iš kelio. Turi nustoti.

– O kas čia blogo? – atsakė jis. – Didžiuojuosi, kad mano duktė protoinga.

– Vyre, tu klysti, tai tikrai neišeis jai į gera, – įspėjo motina.

Mano baimingoji motina, jau seniai palaidota kietoje danų žemėje, buvo visiškai teisi.

Tačiau norėčiau sugrįžti prie tų šviesių prisiminimų apie vakarie-
nę su tėvais, kai man buvo trylika, – tarsi maža žvakutė jie šildė mane,
velkamą prievaizdo ir jo padėjėjo iš Vardės prieplaukos kalva aukštyn
į tvirtovę.

– Kokios tai ligos galėtų būti, tėve? – paklausiau.

– Haliucinacijos. Liga, sumaišanti protą žmonių galvose.

Motina net aiktelėjo.

– Tokius dalykus šnekėti apie karalių yra išdavystė, Torsteinai. Būk
atsargus – gali išgirsti tarnai.

Savuose namuose su mylimais tėvais jaučiausi drąsi, nes jie nė sy-
kio per visą vaikystę nebuvo pakėlę rankos prieš mane.

– Esu girdėjusi apie raganų prakeiksmus, – sušnibždėjau neketin-
dama išsiduoti, kad susipažinau su tavimi, princu. – Ar tai tiesa, tėve?

Tėvas pažvelgė į mane – prisimenu jo mąslų žvilgsnį, švelniai pil-
kas akis, tokio pat atspalvio kaip triušio kailis.

– Na, – pareiškė pešiodamas savo tvarkingą barzdą, – jeigu tiki,
kad buvai užkeiktas, gal taip ir yra.

Sutrikau tai išgirdusi.

– Tačiau ar gali būti, kad galingoji Vardės ragana užkeikė mūsų karalių Kristijoną?

– Tuo tiki mūsų karalius, – tarė tėvas, vis tiek išsisukdamas nuo atsakymo.

Visi žinojo, kad mūsų karaliui priklausančioje Norvegijoje gyvena Lirena Sand, galingoji Vardės ragana, gavusi jūrų paukščio iš šiaurinių regionų vardą, ji skleisdavo savo juodusius kerus per visą Danijos karalystę. Vien prašnekus apie ją, suaugę vyrai imdavo drebėti, tarsi toji moteris iš tolimos šiaurės, kurią nuo pietų skyrė lygų lygos, būtų galėjusi pasiekti jų širdis ir jas išrauti, maitintis pavogtomis jų mintimis ir slaptais troškimais.

Ką tėvai pagalvotų dabar, išvydę mane šioje saloje, tos raganos valdose? Bent jau džiaugiuosi, kad jie to jau nesužinos, nes abu atgulė po žeme prieš dešimt metų per Didįjį marą.

Ar iš keršto už savo tėvo mirtį, mano prince, ir nužudei Lireną Sand? Po daugelio metų, kai jau gyvenau Bergene, vaikščiodama grįstomis gatvelėmis iš skelbimų išskaičiau, kad tavo ištikimasis Finmarko valdytojas sugavo ją ir Vardės saloje įvyko jos teismas. Žodžiais – ir iliustracijomis neraštingiesiems – buvo pateiktos detalės apie kraują stingdančius nesuskaičiuojamus jos nusikaltimus ir broliavimąsi su Šetonu. Akivaizdu, Lirena Sand užsiėmė orų kerais – ji skandino Varangerio jūra keliavusius Bergeno pirklius. Tai Lirena Sand užleido marą ant Danijos karalystės ir šitaip pražudė daugybę nekaltų sielų. Lirena Sand nusipelnė būti įmesta į pragaro duobę; keršydamas tu ją sudeginai.

Savo bibliotekos stalčiuje Bergene vis dar saugau skelbimą su piešiniu, kuriame ragana Lirena Sand stovi liepsnose prižišta prie kopėčių. Turėjai drąsos susiremti su tamsos jėgomis – drįstu sakyti, daugiau drąsos, nei turėjo tavo tėvas, – nes Lirena Sand nepajėgė tavęs apkerėti ir susargdinti.

Vėliau, praėjus daugeliui metų po pirmo mūsų susitikimo, paklausiau tavęs, kuo Lirenai Sand, didžiajai Vardės raganai, neįtiko tavo tėvas.

– Savo dieviškumu! – pareiškėi. – Lirena Sand skatina smurtą ir sumaištį. Ji nori sunaikinti monarchiją.

Iš tiesų maras atnešė smurtą ir sumaištį.

– Pribaigsiu ją, – pasakei, ir išties, mano prince, po kelerių metų tai padarei.

Tu pasakojai, kad ten yra ir daugiau raganų; kad motinos atiduoda savo dukteris Šetonui. Nepamiršau šių tavo žodžių, nes buvau labai sukręsta minties, kad motina gali paaukoti vaiką Tamsos Valdovui.

Kaip giliai žeidžia tavo išdavystė. Išsiuntei į užkampį, kurio abu labiausiai bijojome, ak, mano karaliau. Išsiuntei mane į kraštą, knibždantį pagonių ir negailestingų raganų.

Kai atsivėrė surūdiję Vardehuso tvirtovės vartai, mane apėmė panika, širdis krūtinėje ėmė pašėlusiai daužytis, pamaniau, tuoj nualpsiu. Gaudydama orą priešinausi pagrobėjams.

– Ne, šito nenusipelniau, esu nekalta! – maldavau prievaizdo Lokherto.

Tačiau vyras tik piktai atšovė:

– Nustok inkštusi, arba turėsiu užmauti apynasrį kaip senai kumelei, kokia iš tiesų ir esi!

Puoliau ant kelių priešais tuščią pilį. Tyčiodamosi iš manęs virš galvos suko ratus juodos varnos. Nebenorėjau keltis.